

РЕЦЕНЗИЯ

по конкурса за заемане на академичната длъжност “професор” по професионално направление 7.4. Обществено здраве (Социална медицина), обявен в Държавен вестник, бр. 96 от 19 ноември 2021 г., за нуждите на Медицински факултет, катедра „Неврология, психиатрия, физиотерапия и рехабилитация, превантивна медицина и обществено здраве“

Кандидат: доц. Диана Кръстева Иванова, дм

Рецензент: проф. д-р Любомир Димитров Спасов, дм – катедра „Хирургически болести, акушерство и гинекология”, Медицински факултет, Софийски университет „Св. Климент Охридски”

Рецензията е изготвена въз основа на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в Софийски Университет „Св. Климент Охридски” (ПУРПНСЗАДСУ). Тя е написана и представена въз основа на заповед № РД-38-43/20.01.2022 г. на Ректора на СУ на Софийския университет „Св. Климент Охридски” за назначаване на научното жури по конкурса, както и на решение на научното жури по процедурата.

Документи за участие в конкурса, в законно регламентирания срок, са подадени по електронен път от единствения кандидат: доц. Диана Кръстева Иванова, дм.

1. Общо описание на представените материали

Предоставен ми беше достъп до документите на кандидата преди първото заседание на научното жури от секретаря на журито. Кандидатът е представил всички изисквани, според ПУРПНСЗАДСУ, материали: автобиография; копия от дипломи за висше образование; копие от диплома за ОНС „доктор“; удостоверение за стаж по специалността на академична длъжност „асистент“ и „доцент“; справка за учебна натовареност; списък на всички публикации; списък на публикациите, представени за участие в конкурса; списък на публикации, конференции, проекти и научни ръководства, генериран от системата „Авторите“; справка за изпълнение на минималните национални изисквания, според Правилника за прилагане на ЗРАСРБ; справка за цитиранията; авторска справка за приносния характер на трудовете; справка по показателите по чл. 122, ал. 2 на ПУРПНСЗАДСУ, копия от научните трудове; копие от обявата в Държавен вестник.

2. Кратки биографични данни

Диана Иванова е родена през 1975 г. в София. Завършва Медицински колеж на МУ-София, през 1996 г. специалност „Медицинска сестра – общ профил“. През 2006 г. доц. Диана Иванова придобива ОКС „бакалавър“ по специалност „Социална педагогика“ в ФНПП на СУ „Св. Климент Охридски“, 2008 – ОКС „магистър“ по специалност „Социална педагогика“ и 2010 – ОКС „магистър“ по специалност „Предучилищна и начална училищна педагогика“ в ФНПП на СУ „Св. Климент Охридски“. Защитава докторска дисертация по Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията на тема „Организационен модел за сестрински грижи при пациенти с остър миокарден инфаркт“ през 2014 г. във Факултет по обществено здраве, МУ-София.

От 2009 г. до момента Диана Иванова е преподавател в Медицинския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“, като от 2014 г. заема академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 7.4. Обществено здраве (Социална медицина), а от 2019 е заместник-декан.

3. Учебно-преподавателска дейност

От приложената справка за учебната натовареност на доц. Иванова се вижда, че тя е над 500 часа годишно, което надвишава изисквания хорариум в СУ.

Доц. Диана Иванова преподава на студенти от специалност „Медицинска сестра“ ОКС „бакалавър“ по задължителните дисциплини: Философия и въведение в сестринските грижи. Теоретични основи първа и втора част; Сестрински грижи при неврологично болни; Сестрински грижи при психично болни; Сестрински грижи при възрастни /стари/ хора; Сестрински грижи при инфекциозно болни; Сестрински грижи при деца и възрастни с увреждания; Сестрински грижи по домовете, както и по четири избираеми дисциплини за същата специалност: Превантивни сестрински грижи при пациенти със сърдечно-съдови заболявания – рискови фактори и план за сестрински грижи; Сестрински грижи и обучение на стомирани пациенти; Концепции за управление на сестринските грижи; Мениджмънт на сестринския процес. Администриране на документация в сестринските грижи.

Доц. Диана Иванова е автор и съавтор на всички учебни програми по специализираните дисциплини за специалност „Медицинска сестра“, ОКС „Бакалавър“ на Медицинския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“. От 2014 г. до момента доц. Иванова развива допълнителна кръжочна дейност със студентите от специалност „Медицинска сестра“ в следните направления: Философия и въведение в сестринските грижи, Сестрински грижи при болни със соматични заболявания, Сестрински грижи по домовете, Сестрински грижи при деца и възрастни с увреждания.

4. Научно-изследователска дейност

4.1. Наукометрични показатели и изпълнение на минималните национални изисквания

За участие в конкурса доц. Иванова е представила две монографии „Организационни аспекти на болничното лечение при пациенти с остър миокарден инфаркт“ и „Медико-социални фактори при пациенти с Ишемична болест на сърцето“ и общият брой публикации, представени за конкурса е 39, на 26 от които е самостоятелен автор. Диана Иванова е представила и 23 доклада на научни форуми, конгреси и конференции.

От справката за изпълнение на минималните национални изисквания по чл. 26 от ЗРАСРБ за област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4. Обществено здраве (Социална медицина) е видно, че кандидатката напълно отговаря и значително надхвърля по някои групи показатели, минималните национални изисквания за заемане на АД „професор“.

4.2. Приноси на научните трудове на кандидатката

- Монографии

В монографията „Организационни аспекти на болничното лечение при пациенти с остър миокарден инфаркт“ се разглеждат организационни проблеми на здравните грижи при пациенти с остър миокарден инфаркт по време на болничното лечение. Акцент в проучването са рисковите фактори при пациентите с остър миокарден инфаркт, придружаващите заболявания и начинът на живот. Организацията на болничния прием, бързината на диагностичния процес и адекватните грижи за пациентите с остър миокарден инфаркт са определящи за резултатите от болничното лечение. Направена е медико-социална характеристика на острия миокарден инфаркт и необходимостта от спешно болнично лечение за овладяване на рисковото за живота на пациента заболяване. Разработеният организационен модел отразява потребностите от грижи на пациентите с остър миокарден инфаркт в различните етапи на болничните грижи – спешни, интензивни, предоперативни, следоперативни и терапевтични грижи.

В монографията „Медико-социални фактори при пациенти с Ишемична болест на сърцето“ са разгледани и анализирани медицинските и социалните фактори, които са причина за най-разпространеното заболяване сред българското население – исхемичната болест на сърцето. Монографията е особено актуална и значима и поради факта, че заболяването е на първо място като причина за смъртност в нашата страна и оказва съществено значение на продължителността и качеството на живот на пациентите и техните близки. Описани са патогенезата на атеросклерозата, медико-социалната характеристика на исхемичната болест на сърцето, възможностите за подобряване на състоянието на пациентите при редуциране на

рисковите фактори. Представено е и собствено проучване, в което са анализирани резултати за заболяемостта по отношение на пол, възраст, стил на живот, рискови фактори, наследственост, проследяване на артериалното кръвно налягане.

- Научни публикации

Научните публикации, представени за участие в конкурса от доц. Иванова, са в три основни направления на общественото здраве – социално-медицинско направление, организационни приоритети на здравните грижи и методики на професионалното обучение, които са обобщени както следва:

I. Специални сестрински грижи за пациенти със сърдечносъдови заболявания (публикации 1, 2, 3, 4, 5, 8, 15, 19, 20, 30, 31, 33, 36 и 39 от списъка на публикации представени за участие в конкурса).

Съвременната сестринска практика се основава на теоретични концептуални модели, целящи да очертаят границите на автономната сестринска професия при осъществяването на специфичните сестрински грижи. Професионалната отговорност на медицинските сестри трябва да бъде обвързана с конкретна организация и механизми, за да се гарантира високо качество на грижите в болнични условия, за превенция или рехабилитация. Динамиката на болничното лечение изисква добра организация и управление на здравните грижи, за да се осигури възможно най-качествено възстановяване на пациентите. В научните разработки на доц. Иванова са представени добре структурирани медицински данни и описание на съвременните сестрински грижи за исхемичната болест на сърцето и острия миокарден инфаркт, които могат да повишат професионалната квалификация на сестринския персонал от специализираните клиники и отделения по кардиология, кардиохирургия и интензивни болнични сектори. Сърдечносъдовите заболявания изискват много добра професионална подготовка на медицинските сестри, важна за всеки етап от болничния престой на пациентите.

II. Свързани с теоретични основи на обучението на медицински сестри (публикации 6, 10, 12, 21, 22, 24, 29, 32, 35 и 38 от списъка на публикации, представени за участие в конкурса).

В изучаването на теоретичните основи на сестринската професия, концептуалните модели за сестрински грижи имат основна роля за формиране на професионалното поведение и повишаване качеството на грижите. Концептуалните модели за сестрински грижи заемат съществено значение при формиране на професионалното поведение и философия на студентите. В тази група публикации на доц. Иванова са разгледани различни аспекти от

теорията и методологията на обучението по сестрински грижи за формирането на професионално поведение и изграждането на умения, а не само предоставянето на определен обем от знания, които имат основна роля при вземането на решения. Новите програми по сестрински грижи са насочени към създаване на условия за поставяне на акцента върху вземането на автономни решения от страна на медицинската сестра в съответствие с регламентиранията законови отговорности, което е в унисон с европейските практики на обучение, където има ясно изразена методология, с утвърдени традиции за професионален растеж и развитие на специалистите по здравни грижи.

III. Свързани с практическите подходи за грижи – изработване на професионални планове за сестрински грижи (публикации 7, 9, 11, 13, 14, 16, 17, 18, 23, 25, 26, 27, 28, 34 и 37 от списъка на публикациите представени за участие в конкурса).

Обучението на студентите от специалност „Медицинска сестра“ у нас е насочено към изграждане и развитие на професионалните компетенции чрез комплекс от теоретични знания, практически умения, адекватно поведение и навици в трудовата среда. Представените резултати в посочените научни трудове на доц. Иванова показват, че е необходима по-висока степен на интеграция между теоретичните и практическите знания на студентите. Въпреки, че обучението е многопластово, интегриращо разнородни аспекти от медицината, философията, психологията и етиката, основен приоритет е практическото приложение на теоретичните знания и усвояване на действия и манипулации, неизменна част от медицинската практика. В публикациите са посочени, конкретни професионални планове и алгоритми за сестрински грижи, съобразени със спецификите на конкретното заболяване.

- Университетски учебници

Доц. Иванова е представила за конкурса два университетски учебника: Учебник по сестрински грижи – Планиране, подготовка и организация на изследвания на Сърдечносъдовата система и Учебник по сестрински грижи – Теоретични аспекти на обучението по сестрински грижи.

В учебника по сестрински грижи – Планиране, подготовка и организация на изследвания на Сърдечносъдовата система, са отразени новите тенденции на сестринските грижи при тази голяма група заболявания с висока обществената значимост. До момента в медицинската ни литература не е имало специализирано учебно пособие на тази тема, насочено към специалистите по здравни грижи. Учебникът акцентира върху най-важните моменти от действията на медицинската сестра при подготовката на тези болни. Изработените технически фишове обхващат всички грижи, манипулации, дейности, процедури, изследвания и

интервенции, които медицинските сестри извършват за пациентите със сърдечносъдови заболявания в рамките на болничния им престой. Формулировката на сестринската техника е ясна, точна и конкретна, включваща използване на съвременните технологии. Така структурираните технически фишове могат да бъдат използвани, както за обучение на студентите от специалност „Медицинска сестра“, така и да послужат като критерии и показатели за качество на грижите при тези пациенти.

Учебникът по сестрински грижи – Теоретични аспекти на обучението по сестрински грижи разглежда проблемите на обучението по сестрински грижи, насочени към усвояване на професионални знания и умения за оценка на потребностите от грижи, при здрави и болни хора. Чрез изучаване на теоретичните аспекти на сестринството се формират умения за планиране и оказване на сестрински грижи по време на болест и възстановяване, обхващайки физическите, психическите и социалните фактори. Новите тенденции в обучението на медицинските сестри през последните години са насочени към изучаване на теоретичните основи на сестринската професия, която се основава на концептуални модели.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на представените за конкурса материали и научни трудове, гореизложения анализ на тяхната значимост и съдържащите се в тях научни приноси, убедено давам своята **положителна оценка** и препоръчвам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на МФ към СУ „Св. Климент Охридски“ за присъждане на академичната длъжност „професор“, по професионално направление 7.4. Обществено здраве (Социална медицина) на доц. Диана Кръстева Иванова, дм.

Проф. д-р Любомир Димитров Спасов, дм

21 февруари, 2022 г.

София